

UNIUNEA NAȚIONALĂ A TRADUCĂTORILOR AUTORIZAȚI DIN ROMÂNIA

Sediul social: blvd Grigorescu nr. 18, bl B3 bis., sc. 5, ap. 198, sector 3, București,
România, cif 23938472, 0743 857 828, office@traduceri-notariale.ro

20.07.2016

Către:

Ministerul Justiției

În atenția:

Doamnei Aurelia Tudose, Șef serviciu, Serviciul Profesii Juridice Conexes

Uniunea Națională a Notarilor Publici din România

În atenția Domnului Președinte, Notar Public Dumitru Viorel Mănescu

Urmare a faptului că, în temeiul dispozițiilor art. 6 din Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, Ministerul Justiției supune dezbaterii publice proiectul de Ordin al ministrului justiției privind stabilirea tarifelor pentru plata interpreților și traducătorilor autorizați folosiți de Consiliul Superior al Magistraturii, Ministerul Justiției, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcția Națională Anticorupție, de organele de urmărire penală, de instanțele judecătorești, de birourile notarilor publici, de avocați și de executori judecătorești, subscrisa, **Uniunea Națională a Traducătorilor Autorizați din România (U.N.T.A.R.) dorește a transmite Ministerului Justiției, în termenul stabilit (până la data de 21 iulie 2016), propunerile și observațiile organizației noastre referitoare la proiectul de act normativ supus dezbaterii.**

Având în vedere că, în conformitate cu art. 12 lit. j din Legea nr. 36/1995 republicată, "efectuarea și legalizarea traducerilor", cu referire la traducerile de înscrisuri, intră în competența materială a profesiei notarilor publici și că proiectul de act normativ supus în prezent dezbaterii publice urmează a li se aplica și birourilor notarilor publici care folosesc traducători și interpreți autorizați de Ministerul Justiției, **dorim să transmitem prezenta și Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România (UNNPR), spre știință și cu rugămintea de a sprijini demersul nostru.**

În primul rând, dorim să exprimăm cele mai sincere mulțumiri pentru actualizarea tarifelor pentru plata traducătorilor și interpreților autorizați folosiți în această calitate de organele menționate în Legea nr. 178/1997. Pentru noi, U.N.T.A.R., este un prilej de mare satisfacție că în sfârșit se aplică art. 7 alin. (1) din Legea 178/1997 cu modificări și completări, care de fapt ar fi trebuit aplicat anual, astfel majorându-se tarifele pentru plata interpreților și traducătorilor autorizați, cum de altfel organizația noastră a solicitat cu diverse ocazii.

De asemenea, este un lucru îmbucurător și faptul că noul proiect de ordin este mai bine întocmit decât precedentele și dacă va intra în vigoare, va reglementa cum trebuie taxarea pe fracțiuni de oră de interpretare, în sensul că orice oră începută se taxează ca jumătate de oră; de asemenea, este reglementată și taxarea pe fracțiuni de pagină, în sensul că orice pagină începută după prima pagină se taxează ca jumătate de pagină.

Deci vine **40 RON pagina standard în regim normal**, ceea ce înseamnă **60 RON pagina standard în regim de urgență**, iar noi, UNTAR, considerăm aceste tarife mulțumitoare pentru plata traducerilor scrise la noi în România.

În schimb, **credem că 28 RON ora de interpretare este un tarif care, din păcate, nu corespunde suficient de bine efortului pe care îl presupune această activitate**; de asemenea, există discrepanțe imense între acest tarif din România, stat membru al UE, și tarifele pentru aceeași activitate stabilite prin acte normative din celelalte state UE. Pentru comparație, ne rezumăm să cităm aici doar cazurile Germaniei și Austriei.

În Germania, plata interpreților și traducătorilor jurați este reglementată printr-o lege numită [Gesetz über die Vergütung von Sachverständigen, Dolmetscherinnen, Dolmetschern, Übersetzerinnen und Übersetzern sowie die Entschädigung von ehrenamtlichen Richterinnen, ehrenamtlichen Richtern, Zeuginnen, Zeugen und Dritten](#), denumită pe scurt [Justizvergütungs- und -entschädigungsgesetz](#), abr. **JVEG**, adică Lege privind remunerarea și plata experților, interpreților, traducătorilor, judecătorilor onorifici, martorilor și terților folosiți de organele menționate în § 1 din lege; această lege JVEG fost modificată anul acesta, iar conform noii variante intrate în vigoare la data de 01 august 2013, **ora de interpretare este de 70 euro pt. traducere consecutivă și 75 euro pt. traducere simultană, cf. § 9 alin. (3) din lege** (ceea ce reprezintă o mărire considerabilă, având în vedere că în vechea variantă a legii prețul pe ora de interpretare, indiferent dacă era consecutivă sau simultană, era de 55 euro).

În Austria, interpreții judiciari (Gerichtsdolmetscher) sunt plătiți conform legii numite [Bundesgesetz vom 19.2.1975 über die Gebühren der Zeugen und Zeuginnen, Sachverständigen, Dolmetscher und Dolmetscherinnen, Geschworenen, Schöffen und Schöffinnen](#), denumită pe scurt [Gebührenanspruchsgesetz](#), abr. **GebAG**, adică Lege privind tarifele martorilor, experților, interpreților, juraților și judecătorilor onorifici din 19.2.1975, cu modificările și completările ulterioare. Conform § 53 alin. (2) din această lege, prin interpret (Dolmetscher) se înțelege și traducător (Übersetzer), deci iată că și în Austria e tot ca la noi: se consideră că interpretul și traducătorul sunt o singură profesie și nu două profesii distincte. **Cf. § 54 alin. (1) pct. 3 din lege**, pentru traduceri orale, taxarea este pe jumătatea de oră, **prima jumătate de oră fiind 24,50 euro**, iar fiecare jumătate de oră în plus, chiar dacă este doar începută, se taxează cu **12,40 euro**; în caz de interpretare dificilă și plină de termeni de specialitate etc., tarifele sunt de **30,70 euro pt. prima jumătate de oră și câte 15,40 euro pt. fiecare jumătate de oră în plus**, chiar dacă este doar începută; iar pt. prestații noaptea între orele 20.00 și 6.00, în sâmbete și duminici sau în sărbători legale, se aplică tarifele de bază înmulțite cu 1,5.

Tariful de **28 RON / ora de interpretariat, care înseamnă vreo 6 euro și ceva**, nu este numai discrepant față de tarifele pentru aceeași activitate din 2 țări UE arătate mai sus, ci se află în discrepantă și cu tarifele la traduceri scrise de aici din România, care sunt multumitoare, existând astfel un raport eronat dintre prețul la traduceri scrise și prețul la ora de interpretariat. Având în vedere că o oră de traducere orală presupune mult mai mult efort decât 2 pagini de traducere scrisă, și raportul de prețuri între traduceri scrise și traduceri orale ar trebui să fie unul corespunzător.

Noi, U.N.T.A.R., cunoaștem faptul că această problemă nu este de acum, nu este creată prin noul proiect de ordin, ci este foarte veche, respectiv chiar de la elaborarea Legii nr. 178/1997. În mod sigur stabilirea tarifelor în textul inițial al legii s-a făcut fără consultarea traducătorilor și interpreților autorizați și a organizațiilor acestora, având în vedere că la acea vreme, în 1997, încă nu exista nicio organizație de traducători și interpreți autorizați.

Astfel, art. 7, 8 și 9 din prima variantă a Legii 178/1997, imediat ce legea a intrat în vigoare, articole care făceau referire la plata interpreților și traducătorilor autorizați, aveau următorul cuprins:

Art. 7. - (1) Plata interpreților folosiți de organele prevăzute la art. 1, pentru limbile minorităților naționale și pentru limbile străine de circulație internațională, se face la tariful de **30.000 lei/ora** sau pentru fracțiuni de ora, onorariul stabilindu-se, după caz, prin ordonanța sau încheierea de numire a interpretului, în conformitate cu prevederile Codului de procedura penală sau prin convenție civilă, potrivit legii.

(2) Plata interpreților prevăzuți la alin. (1), pentru traducerile efectuate simultan la casca, se face la tariful de **50.000 lei/ora** ori pentru fracțiuni de ora, sau, după caz, prin convenție civilă, potrivit legii.

Art. 8. - Tarifele prevăzute la art. 7 se vor majora cu 100% atunci când interpreții vor fi solicitați în zilele de repaus săptămânal, în zilele de sărbători legale sau în alte zile în care, potrivit dispozițiilor legale, nu se lucrează, precum și pentru prestațiile efectuate între orele 22,00–6,00.

Art. 9. - (1) Plata traducătorilor folosiți de organele prevăzute la art. 1 se face după cum urmează:

a) pentru traducerile dintr-o limba a minorităților naționale, precum și dintr-o limba străină de circulație internațională, în limba română, plata se face la tariful de **22.000 lei/pagina, format A.4, dactilografiata la doua rânduri;**

b) pentru traducerile din limba română într-una dintre limbile minorităților sau într-o limba străină de circulație internațională, plata se face la tariful de **30.000 lei/pagina, format A.4, dactilografiata la doua rânduri;**

c) pentru traducerile din sau într-o limba orientala (japoneza, chineza și altele asemenea) sau rar folosita, tariful prevăzut la lit. a) și b) se majorează cu 50%;

d) pentru traducerile efectuate în regim de urgență (24–48 de ore), plata se face la tarifele prevăzute la lit. a), b) și c), majorate cu 50%.

(2) Prevederile alin. (1) lit. c) se aplica în mod corespunzător și în cazul interpreților.

Din cele de mai sus, reiese că tariful orei de interpretariat a fost de la bun început, de la elaborarea Legii 178/1997, mai mic cu circa jumătate decât prețul paginii de traducere; deci ora de interpretariat era 30.000 ROL, iar la cască era 50.000 ROL, în timp ce pagina de traducere era 22.000 ROL la 2 rânduri, deci vine 44.000 ROL la 1 rând, respectiv 30.000 ROL la 2 rânduri, echivalentul a 60.000 ROL la 1 rând; așadar, pagina de traducere costa mai mult decât ora de interpretariat normal, cam dublu, **deși normal ar trebui să fie invers, adică ora de interpretariat ar trebui să coste cât 2 pagini de traducere**, că așa este cam peste tot în lume.

Din păcate, raportul acesta eronat, stabilit atunci, în 1997, între prețul traducerii și prețul interpretariatului, s-a tot perpetuat de-a lungul timpului, până în prezent, **deoarece mereu s-a făcut o indexare a tarifelor existente și nu stabilirea unui nou tarif pe ora de interpretariat, cum am solicitat noi cu toate ocaziile ivite**. Același lucru se face și acum prin proiectul de act normativ supus dezbaterii publice, iar noi, U.N.T.A.R., înțelegem că în prezent asta este tot ce se poate face, că Ministerul Justiției nu are bază legală pt. a stabili noi tarife, deoarece Legea nr. 178/1997 este lacunară și nu prevede o mulțime de lucruri pe care ar fi trebuit să le prevadă, inclusiv stabilirea de noi tarife pentru traducătorii și interpreții folosiți de organele sistemului de justiție, ci numai indexarea tarifelor existente cf. art. 7 alin. (1) din lege.

Având în vedere cele de mai sus, noi, U.N.T.A.R., rugăm Ministerul Justiției să modifice din nou Legea 178/1997 și apoi să stabilească un nou tarif la interpretare și în acest sens propunem 100 RON / ora.

De asemenea, **rugăm Ministerul Justiției să modifice și modalitatea de tarifare a traducerilor scrise**; aceasta deoarece practica arată că uneori ne vin la tradus texte care nu se pot redacta cu Arial de 12 la 1 rând și margini de 3 cm stânga, respectiv 2 cm sus, jos și dreapta; de exemplu facturi și tot felul de documente cu tabele neregulate etc. care, pentru claritatea înțelegerii, ar trebui traduse într-un format cât mai apropiat cu originalul. **Propunem în acest sens taxarea pe mia de caractere cu spații**, fiindcă în ziua de azi toată lumea lucrează computerizat, iar programele gen MS-Word sau altele asemenea, toate au posibilitatea de a număra caracterele.

Această metodă de taxare a traducerilor cu utilizarea mieii de caractere drept unitate de măsură se practică și în alte țări UE, de exemplu în Republica Austria, unde conform [§ 54 alin. \(1\) pct. 1 GebAG](#), **pentru fiecare 1.000 caractere se va plăti interpretului-traducător câte 15,20 euro**, iar pt. texte cu scriere nelatină sau greu lizibile, se aplică tariful de bază plus câte 4 euro pe mia de caractere, deci vine 19,20 euro; iar pt. texte foarte dificile sau lucrări efectuate noaptea între orele 20.00 și 6.00, în sâmbete și duminici sau în sărbători legale se aplică tariful de bază înmulțit cu 1,5; deci vine 22,80 euro mia de caractere; de asemenea, cf. § 54 alin. (1) pct. 2 GebAG, pentru certificarea exactității traducerii cu textul înscrisului tradus se plătește interpretului judiciar o taxă de 3,20 euro.

Noi, U.N.T.A.R., suntem de părere că **o astfel de taxare pe mia de caractere cu spații** după modelul european din Republica Austria **ar fi mai avantajoasă decât taxarea pe pagina fizică**, deoarece se pretează la orice tip de text, orice format, și cu poze, și cu tabele, și cu diverse tipuri și mărimi de font etc., în sensul că 1.000 caractere cu spații = 1.000 caractere cu spații oricând, pe orice tip de text, pe orice format etc.

De asemenea, **noi, U.N.T.A.R., credem că această taxare la mia de caractere cu spații ar fi cea mai corectă, deoarece este cea mai exactă**; astfel, nu s-ar mai face aproximări ca în cazul taxării pe pagina fizică, astfel încât 2 rânduri să fie considerate 1/2 pagină la fel ca 20 de rânduri. Deci dacă pe o pagină ar fi doar 2 rânduri, această modalitate de taxare ar permite taxarea cu exactitate strict a celor 2 rânduri, nici mai mult și nici mai puțin.

Acest mod de taxare nu ar afecta cu nimic menționarea în încheierea de certificare a exactității traducerii a numărului de pagini fizice ale textului-sursă și ale traducerii, astfel încât să nu poată fi sustrate sau adăugate pagini. Adică noi propunem ca nr. de pagini fizice să se menționeze în continuare, dar pe lângă el, să se menționeze și nr. de caractere cu spații al traducerii, iar taxarea traducerii să fie pe mia de caractere cu spații și nu pe pagina fizică.

De asemenea, **propunem și inserarea unui screenshot cu nr. de caractere la sfârșitul traducerii**, așa cum îl oferă MS-Word sau orice alt program de editare text, înainte de inserarea formulei de certificare a traducătorului autorizat și a formulei de legalizare a notarului public, care sunt mereu la fel și este firesc să nu se taxeze. Această inserare de screenshot înainte de printarea traducerii, lasă să se vadă exact câte caractere cu spații are traducerea, ca în exemplul de mai jos.

Propunem următoarele tarife pentru traduceri scrise:

- **20 RON / 1000 caractere cu spații** în regim normal
- **30 RON / 1000 caractere cu spații în regim de urgență**, unde urgență este tot ce este cu predare între 24 și 48 ore, cf. Legii nr. 178/1997.
- **40 RON / 1000 caractere cu spații pt. traduceri în regim de ultraurgență**, cu predare în aceeași zi, între 3 și 8 ore, cum prevede și Anexa 4 la OMJ nr. 46/C/2011, desigur numai în măsura în care volumul și dificultatea textului permit acest lucru.

Calculul s-ar face după regula de 3 simplă: adică numărul de caractere cu spații al traducerii se împarte la 1.000, iar rezultatul se înmulțește cu tariful pe mia de caractere stabilit prin OMJ/ OMF.

Exemplu pe un text de 3 pagini fizice, la care avem screenshotul de mai jos:

Presupunând că avem o traducere al cărei text are, ca în screenshotul de mai sus, 3 pagini fizice și 5.206 caractere cu spații, la o tarifare în regim normal, la 20 RON / 1000 caractere cu spații, ar rezulta:

1000 caractere 20 RON
5206 caractere x

$$x = (5206 \times 20) / 1000 = 104,12 \text{ RON}$$

Menționăm că **tot mai mulți colegi și-ar dori o astfel de tarifare, fiindcă mia de caractere ar reprezenta o unitate de măsură constantă, unică pe țară**; și SRLurile exploatoare tarifează pagina virtuală, ba la 1500 caractere fără spații, ba la 1800 sau 2000 cu spații etc.; noi propunem ca unitatea de măsură să fie mia de caractere, ca în Austria, că atunci nu ar mai fi probleme că pagina lui X e mai mare decât a lui Y sau Z; așa, 1000 = 1000 în orice situație.

De asemenea, **rugăm Consiliul Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România să propună Ministerului Justiției onorariile minimale din Anexa 4 la OMJ nr. 46/C/2011, deoarece au rămas neschimbate din 2005**. Se știe că actualmente sumele din Anexa 4 la OMJ nr. 46/C/2011 sunt aceleași cu cele din Anexa 4 la vechiul OMJ nr. 943/C/2005. Ele nu au fost actualizate nici în urma intrării în vigoare a actualului OMJ/ OMF nr. 772/C/414/2009, după cum nu au fost actualizate nici prin OMJ nr. 46/2011.

În mod normal, onorariile minimale din Anexa 4 ar trebui să fie mai mari decât cele din OMJ/ OMF privind plata traducătorilor folosiți de Consiliul Superior al Magistraturii, de Ministerul Justiției, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul Național Anticorupție, de organele de urmărire penală, de instanțele judecătorești, **de birourile notarilor publici**, de avocați și de executori judecătorești, fiindcă notariatul care folosește traducători autorizați liber-profesioniști ar trebui să-i plătească pe aceștia conform OMJ/ OMF, iar diferența ar trebui să-i rămână notariatului. De aceea dorim actualizarea onorariilor din Anexa 4 la OMJ nr. 46/C/2011.

Propunem ca și în Anexa 4 să se stabilească tot tarife pe mia de caractere cu spații pentru traducerile scrise și să se introducă în Anexa 4, pentru prima dată, și tarife la traducerile orale, pe oră și pe fracțiuni de jumătate de oră, ca să fie aceleași unități de măsură ca în OMJ/ OMF.

Rugăm Consiliul UNNPR să susțină propunerile noastre, să și le însușească și să le înainteze către MJ ca venind din partea UNNPR, deoarece, în conformitate cu art. 56 alin. (1) lit. c din Legea nr. 36/1995 republicată, nu noi, U.N.T.A.R., avem calitatea să facem acest lucru, adică să propunem ministrului justiției onorariile minimale pentru actele și procedurile notariale, inclusiv cele din Anexa 4 la OMJ nr. 46/C/2011, ci **numai Consiliul UNNPR are această atribuție**.

De asemenea, după cum apare pe [siteul Ministerului Justiției](#), Serviciul Profesii Juridice Conexe - Biroul notari publici, interpreți și traducători autorizați are atribuția de la &2. alin. (2) lit. h, respectiv "analizează propunerile de actualizare a onorariilor minimale ale notarilor publici, înaintate de Consiliul Uniunii Naționale a Notarilor Publici, și le prezintă ministrului justiției pentru aprobare prin ordin"; prin urmare,

propunerea de actualizare a onorariilor din Anexa 4 la OMJ nr. 46/C/2011 trebuie musai să vină din partea Consiliului UNNPR, nu din partea noastră, a U.N.T.A.R. Tocmai de aceea, cerem din nou sprijin Consiliului UNNPR ca să înainteze către Ministerul Justiției propunerea de majorare a onorariilor minimale din Anexa 4 la OMJ nr. 46/C/2011 care se impune.

În stabilirea onorariului minimal din Anexa 4 pentru efectuarea traducerilor în regim normal, rugăm a se ține cont de criteriul aplicabil de la art. 56 alin. (1) lit. c pct. 3 din Legea nr. 36/1995 republicată: "**conlucrarea cu experți ori cu alți specialiști impusa de natura, obiectul, complexitatea și dificultatea actului**", deoarece procedura notarială de efectuare a traducerilor, care intră în competența notarilor publici prin art. 12 lit. j **impune colaborarea cu "alți specialiști" care trebuie și ei plătiți de notariate - adică noi, traducătorii autorizați.**

În stabilirea tarifelor pentru efectuarea traducerilor în regim de urgență și ultraurgență rugăm a se ține cont de criteriul aplicabil din art. 56 alin. (1) lit. c pct. 4 din lege: "**constrângerile de timp în care notarul este obligat de împrejurările actului sau procedurii să acționeze pentru a asigura servicii legale performante**", care implicit includ și **constrângerile de timp în care traducătorul autorizat folosit de birourile notarilor publici este obligat să acționeze pentru a asigura servicii de traducere performante și de maximă calitate.**

Practica a arătat însă și arată în continuare că **nu este suficientă existența unui OMJ/OMF conform art. 7 alin. (1) din Legea 178/1997 cu modificări și completări prin care să fie stabilite tarifele pentru plata traducătorilor și interpreților autorizați și că există nenumărate situații în care traducătorii autorizați nu beneficiază de facto de aceste tarife stabilite de Stat prin OMJ/OMF, fiind privați de drepturile bănești ce le revin conform legii prin ingerința abuzivă a autointitulatelor "birouri de traduceri autorizate, legalizate, apostilate",** deși este vorba de situații reglementate de legi speciale precum Legea 178/1997 cu modificări și completări și Legea 36/1995 republicată. Ne referim aici la traducerile de înscrisuri care au ca beneficiari finali clienți persoane fizice și juridice de drept privat. Aceste traduceri categoric nu intră în obiectul de activitate al birourilor de traduceri, fapt confirmat în scris chiar de Ministerul Justiției prin secretar de stat, în adrese oficiale precum cele de mai jos, date ca răspuns legat de proiectul de lege privind traducătorii și interpreții judiciari elaborat de MJ în ianuarie 2015 și contestat de mafia "birourilor de traduceri autorizate"; astfel, la întrebările/interpelările unor parlamentari care au căzut în plasa manipulărilor acestor mafioți și au fost dezinformați cu privire la respectivul proiect de lege, precum și la rolul traducătorului și interpretului judiciar, Ministerul Justiției a răspuns după cum urmează:

"În prezent, **competența traducătorului și interpretului autorizat rezultă, deopotrivă, din conținutul Legii 178/1997, cât și din conținutul autorizației eliberate de Ministerul Justiției începând cu anul 1997.**

În consecință, **persoana autorizată cunoaște scopul pentru care i-a fost eliberată autorizația, anume acela de a presta servicii de interpretare și traducere pentru organele expres și limitativ prevăzute de lege.**" (sublinierea mea, OMJ).

<http://www.senat.ro/PDFIntrebari/R%20Ia%205%2002%20%20Pascan%20E%202573%20b.pdf>

De asemenea, mai trebuie reținut un lucru foarte important care apare la punctul 2, pe pagina 3 mai jos:

"... proiectul de lege nu afectează activitatea birourilor de traduceri, care pot efectua/intermedia numai acele traduceri pentru care nu este necesară autorizarea specială conferită de Ministerul Justiției".

<http://www.senat.ro/PDFIntrebari/R%20Ia%2026%2002%20Igas%20T%202655%20c.pdf>

Reamintim că autointitulatele "birouri de traduceri autorizate" sunt societăți comerciale private din afara sistemului de justiție, neautorizate de Ministerul Justiției conform Legii 178/1997 și care își depășesc obiectul licit de activitate - activități de traducere scrisă și orală pe codul CAEN 7430 - și își extind abuziv obiectul și asupra traducerilor legalizate, care sunt rezultatul îndeplinirii unei proceduri notariale care este în competența materială exclusivă a notarilor publici conform art. 12 lit. j din Legea nr. 36/1995 republicată. "efectuarea și legalizarea traducerilor". Aceste firme-căpușă au o existență parazitară, căpușând Statul și sistemul de justiție, prin dumping, concurență neloială și stabilirea de tarife pe pagină mult mai joase decât onorariile minimale ale notariatelor stabilite de Stat în Anexa 4 la OMJ nr. 46/C/2011, prin folosirea abuzivă și exploatarea traducătorilor autorizați plătiți de mizerie cu prețuri pe pagină între 2 și 6 ori mai mici decât tarifele fixe stabilite prin OMJ/OMF cf. art. 7 din Legea 178/1997.

Este evident că efectuarea/ intermedierea abuzivă a traducerilor de înscrisuri de către "birourile de traduceri autorizate" încalcă două legi speciale și drepturile și competența materială a două profesii reglementate: notarii publici și traducătorii și interpreții autorizați. Traducerile de înscrisuri care au ca beneficiari finali clienți privați sunt de competența exclusivă a birourilor individuale notariale și a societăților profesionale notariale, fiind rezultatul îndeplinirii procedurii notariale de la art. 12 lit. j din Legea 36/1995 republicată: "efectuarea și legalizarea traducerii". Ca orice activitate notarială, și această procedură notarială trebuie îndeplinită în cadrul unui birou: biroul notarial sau societatea profesională notarială, care are **competența instituțională** dată de lege să întocmească aceste traduceri. **Competența profesională individuală** să efectueze traducerile de înscrisuri o are notarul public, dacă este autorizat ca traducător de Ministerul Justiției, respectiv traducătorul și interpretul autorizat, cu calificarea obligatorie de către notarul public a înscrisului tradus și cu legalizarea obligatorie de către notarul public a semnăturii traducătorului autorizat.

Cf. art. 1 alin. 3 din Legea 178/1997, **"Birourile notarilor publici utilizează interpreți și traducători în condițiile stabilite de Legea notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995."** Prin urmare, traducătorii autorizați care traduc înscrisuri nu trebuie să lucreze independent, direct cu beneficiarul final, deoarece ei nu au calitatea de notar public pentru a îndeplini o procedură notarială cum este cea de la art. 12 lit. j din Legea 36/1995 republicată, ci trebuie să fie folosiți și plătiți de birourile notarilor publici în conformitate cu legislația notarială.

Actuala legislație notarială este lacunară prin abrogarea în 2013 vechiului Regulament de aplicare a Legii 36/1995 și a OMJ 233/C/1996, precum și mai ales a Anexei 1 la acesta - Instrucțiuni privind efectuarea și legalizarea traducerilor în cadrul activității notarilor publici, fără a se fi adoptat noi instrucțiuni care să prevadă formele de exercitare a activității de traducător și interpret autorizat folosit de birourile notariale.

Cu toate acestea, se știe din vechea legislație abrogată că ele sunt cele trei: notar public autorizat ca traducător, traducător autorizat intern, adică angajat al biroului notarial și traducător autorizat extern, liber-profesionist colaborator al notariatului în baza unui contract de prestări servicii, cum prevedea punctul 5 din amintita Anexă 1 cu Instrucțiuni la OMJ nr. 233/C/1996. Prin urmare, mereu a existat și există posibilitatea angajării de către notariate a traducătorilor autorizați și nu doar exercitarea activității ca liber-profesionist.

Mai mult decât atât: **chiar UNNPR confirmă acest lucru** în luarea de poziție față de proiectul de lege privind traducătorii și interpreții judiciari întocmit de Ministerul Justiției în ianuarie 2015 și supus dezbaterii publice, la postul Realitatea TV într-un reportaj din 24.01.2015, prin purtătorul de cuvânt, doamna Miruna Popescu:

"În primul rând, notarii publici care în prezent sunt autorizați ca traducători de către Ministerul Justiției nu vor mai putea să desfășoare și activitatea de traducător autorizat și, în al doilea rând, **birourile notariale nu vor mai putea angaja traducători autorizați.**" (sublinierea mea, OMJ).

<https://www.facebook.com/traducatoriuniti/videos/1559610937619506/>

Prin urmare, **conform UNNPR, notariatele trebuie musai să poată să angajeze traducători autorizați**, ceea ce ar fi foarte benefic pentru profesia noastră, deoarece ni s-ar crea locuri de muncă relativ stabile, cu program de lucru fix, cu retribuție lunară fixă care ar fi cel puțin salariul minim pe economie sau mai mult, plus că am fi protejați de toate riscurile, abuzurile, samavolniciile și practicile incorecte la care ne expun, ne supun sau ne obligă autointitulatele "birouri de traduceri autorizate".

Prin stoparea proiectului de lege privind traducătorii și interpreții judiciari și rămânerea în vigoare a vechii legi lacunare 178/1997 care nu ne reglementează în niciun fel formele de exercitare a profesiei, notarii pot să angajeze traducători autorizați pentru îndeplinirea procedurii notariale de la art. 12 lit. j din Legea 36/1995 republicată; întrebare: dacă pot, de ce nu vor? De ce notarii nu îndeplinesc cu toții procedura notarială de la art. 12 lit. j, folosind traducători autorizați angajați sau colaboratori externi în baza art. 1 alin. 3 din Legea 178/1997? De ce această procedură notarială ajunge să fie externalizată ilegal de către notariate și efectuarea traducerilor să se facă de firme private neautorizate și nu de traducători autorizați cum prevede art. 1 alin. 3 din Legea 178/1997? De ce majoritatea notariatelor nici nu fac traduceri în cadrul biroului notarial, nici nu afișează că ar face și nici nu angajează traducători autorizați? Un exemplu concret este municipiul Constanța, în care subsemnatul trăiește și muncește, unde din câteva zeci de notariate, nu știu să existe nici măcar unul singur care să facă traduceri, să afișeze că face după modelul minunat de mai jos al unui notariat din București?

Subsemnatul dorește să lucreze ca angajat la un birou notarial, ca să nu mai mor de foame de unul singur și să nu mai fiu tratat și plătit ca un sclav de SRLurile exploatoare cu tarife pe pagină sub cele stabilite de Stat prin OMJ/OMF la care am dreptul prin lege și nici să nu beneficiaz de binefacerile muncii salariate, retribuție lunară fixă și care vine sigur, cel puțin salariul minim pe economie? De ce nu există concret, de facto, această posibilitate pentru traducătorii autorizați de a lucra la notariate, deși este legală, în schimb de ani de zile se tolerează tot felul de soluții ilegale, în folosul SRLurilor exploatoare neautorizate și care își extind abuziv obiectul licit de activitate în detrimentul nostru, al muncitorilor traducători autorizați pe care aceste firme de folosesc abuziv și ne exploatează?

Așa cum am mai arătat, "birourile de traduceri autorizate" încearcă în mod ilegal să scoată aceste traduceri de la notariate, inventând și răspândind minciuna că legalizarea la notariat ar fi o procedură opțională, distinctă de efectuarea traducerii și conexă acesteia. Însă este clar că, în cazul traducerilor de înscrisuri pentru clienți privați, efectuarea traducerii nu are cum să fie separată de legalizarea traducerii; este vorba nu de două proceduri notariale distincte, ci de o singură procedură notarială, cea de la art. 12 lit. j din lege, iar la art. 12 din lege fiecare procedură are litera ei distinctă; deci dacă e doar o literă, j, înseamnă că e o singură procedură și nu două; iar această procedură notarială are drept rezultat un singur produs finit: traducerea legalizată - o traducere specială, diferită de restul tipurilor de traduceri și care are un regim special tocmai fiindcă emană de la notariat, este act notarial tocmai prin procedura legalizării, fiindcă poartă sigiliul și semnătura notarului public, iar prin asta traducerea devine ea însăși act notarial și ca atare are forță probantă și poate fi folosită oficial; ca act notarial, traducerea legalizată este păstrată în arhiva notariatului instrumentator; iar în cazul în

care este necesară apostilarea, tocmai fiindcă traducerea legalizată este act notarial, ea se face de către Camera Notarilor Publici de care aparține notariatul instrumentator și nu de Instituția Prefectului sau de Tribunal ca în cazul altor tipuri de acte care sunt nenotariale; în cazul traducerilor de înscrisuri pentru clienți privați, singura situație legală în care nu se legalizează semnătura traducătorului de către notarul public este atunci când traducerea este efectuată de însuși notarul public autorizat ca traducător pe limbile solicitate de parte. În acest caz nu se face legalizarea semnăturii traducătorului, ci legalizarea traducerii, fiindcă traducătorul este și notar în același timp.

De asemenea, nu este adevărat nici că legalizarea traducerilor la notariat ar fi inutilă și costisitoare, cum pretind aceiași patroni de "birouri de traduceri autorizate, legalizate, apostilate". Legalizarea traducerii/ semnăturii traducătorului este obligatorie numai la traducerile de pe înscrisuri, nu și la traduceri de pe alte tipuri de texte. Înscrisurile sunt texte cu regim special, deoarece ele produc efecte juridice. De asemenea, traducerile de pe înscrisuri produc și ele efecte juridice în statul străin în care sunt folosite.

Prin procedura legalizării, notarul public nu doar certifică faptul că semnătura îi aparține traducătorului autorizat și că acesta are într-adevăr această calitate. Notarul public are ca atribuție și verificarea înscrisul tradus, pentru ca acesta să nu contravină legii sau bunelor moravuri, în caz contrar fiind obligat prin lege să refuze îndeplinirea procedurii notariale de la art. 12 lit. j din Legea 36/1995 republicată: "efectuarea și legalizarea traducerilor".

Traducătorul autorizat nu are această atribuție și nici nu are cum să o aibă, deoarece el de cele mai multe ori nu are studii juridice, ci studii de filologie; în plus, trebuie amintit faptul că, odată cu modificarea Legii nr. 178/1997 prin Legea nr. 110/2005, există destui traducători autorizați care nici măcar nu au studii superioare, ci doar liceul; prin urmare, traducătorul autorizat nu are cum să știe de unul singur dacă un act contravine sau nu legii române sau bunelor moravuri și dacă este cazul să efectueze traducerea acelui act și să-și asume răspunderea s-o efectueze și s-o lase să circule cu semnătura și ștampila lui și să producă efecte, sau să refuze efectuarea traducerii.

Tocmai de aceea este necesară, benefică și obligatorie intervenția notarului public prin procedura legalizării; fiindcă, spre deosebire de traducătorul autorizat, așa cum a explicat în repetate rânduri și domnul președinte al UNNPR, Dumitru Viorel Mănescu, notarul public este un jurist competent, un profesionist în drept necontencios, iar rolul notarului public este unul proactiv, în sensul evitării litigiilor ce ar putea lua naștere prin punerea în circuit a unor acte care contravin legii române și/ sau bunelor moravuri și implicit și a traducerilor de pe asemenea acte.

Prin urmare, este clar că traducătorul autorizat nu ar trebui să efectueze o traducere cu beneficiar final client privat până nu primește undă verde de la notarul public că actul părții este în ordine. De aceea, niciun act nu ar trebui să ajungă la tradus direct la traducător, adică fără să fie dus întâi la notariat. Așa este legal și așa este bine să se procedeze, fiindcă prin asta notarii ne feresc de foarte multe rele, inclusiv de practici incorecte. Nu am auzit până acum de niciun notariat să ceară încheieri în alb și/sau ștampile multiple de la traducători cum cer abuziv foarte multe dintre birourile de traduceri.

Cât despre problema îndeplinirii cu celeritate a procedurii de efectuare și legalizare a traducerilor de înscrisuri pe care o invocă unii patroni de birouri de traduceri, afirmând că legalizarea traducerilor ar presupune pierdere de timp și drumuri inutile la notariat, este evident că ei nu au dreptate nici în această privință, deoarece lucrurile stau exact invers: tocmai ingerința abuzivă a birourilor de traduceri este cea care complică inutil această procedură, deoarece partea pierde timp plimbând hârtii la birourile de traduceri și dezbătând cu patronii dacă îi trebuie sau nu legalizare, în loc partea să se ducă direct la singura instituție legalmente competentă: notariatul, care i-ar îndeplini cu maximă celeritate procedura notarială de la art. 12 lit. j din Legea 36/1995 republicată prin oamenii săi: notarul public și traducătorul autorizat angajat sau colaborator al notariatului.

O altă afirmație nejustificată pe care o fac unii patroni de birouri de traduceri ar fi că legalizarea obligatorie a traducerii/ semnăturii traducătorului ar fi o practică abuzivă, învechită, comunistă și antieuropeană. Aici trebuie spus că lucrurile sunt departe de a sta astfel, deoarece tocmai Raportul final privind statutul profesiei de traducător în Uniunea Europeană, care se găsește la descărcare gratuită aici:

<http://bookshop.europa.eu/en/the-status-of-the-translation-profession-in-the-european-union-pbHC3212205/?CatalogCategoryID=SIKABst.SEAAAEjGJEY4e5L>

conține informații despre alte țări, la pag. 26, arătând că România nu este nicidecum singura țară europeană în care traducerile de înscrisuri se legalizează, ci există și alte state membre în care se procedează astfel, iar raportul menționează și state care încă nu fac parte din UE (ex. Turcia):

"2.3.3.1. Certified translations

Reliance on notaries or other legal professionals is basically the system in Cyprus, Greece, Hungary, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Portugal, Romania, and Turkey."

Aici eu aș mai adăuga și Israel, o țară modernă, democratică și progresistă, unde birourile notariale fac traduceri de acte și/ sau colaționează traduceri făcute de terți; deci în Israel traducerile de înscrisuri nu pot fi folosite decât dacă emană de la notariat și sunt legalizate de un notar; a se vedea aici:

<http://frank-mayers.com/en/notary-translation/>

<http://jacksonadvocates.net/2016/01/06/notarized-translations-and-certifications>

<http://isranotary.com>

<http://seitzlaw.net/useful-links/license-degree-notarization-services/>

Deci iată că România nu este singura țară în care semnătura traducătorului este legalizată de notar sau de alți membri ai unor profesii juridice.

Italia are o situație mai specială: acolo există procedura aseverării, adică tot un fel de legalizare a semnăturii traducătorului, dar nu la notariat, ci la tribunal.

Acest lucru însă este clar în detrimentul traducătorilor autorizați, fiindcă tribunal e unul pe județ, ceea ce implică niște cheltuieli în plus pt. cei din orașele mici, unde nu este tribunal; asta în timp ce notariate există o mulțime, mai ales în orașele mari sunt zeci de birouri și societăți notariale, iar acum și la țară există notariate, multe din ele fiind sedii secundare ale unor notariate mari de la oraș, astfel că actele și traducerile pot fi transferate cu ușurință între sediul mare de la oraș și sediul secundar mic de la țară. Deci traducătorul are unde să se ducă, la doi pași de casă, să i se legalizeze semnătura.

În plus, și așa instanțele de judecată sunt supraîncărcate și abia fac față să-și îndeplinească atribuțiile pe care le au deja și în condițiile în care la nivelul întregii Uniuni Europene se urmărește degrevarea instanțelor de judecată prin trecerea cât mai multor sarcini ale acestora în competența altor organe, cum ar fi de ex. notarii publici. Tocmai de asta, în toate țările de mai sus, Italia este singura excepție, în restul legalizarea semnăturii traducătorului făcându-se de către notari.

Și atunci se pune întrebarea: de ce în România, o țară cu o rată a infracționalității relativ ridicată comparativ cu alte state UE, ar trebui desființat acest sistem? Noi, U.N.T.A.R., credem că asta nu e bine, fiindcă iată, a creat și creează numai probleme, pe când dacă s-ar crea condițiile pentru aplicarea în practică a legislației notariale în vigoare, astfel încât partea să fie obligată să-și ducă înscrisurile la tradus exclusiv la notariate, aceasta ar fi singurul lucru care ar eradica abuzurile și practicile incorecte, garantând o mai mare siguranță a circuitului înscrisurilor și o scădere a ratei litigiilor care se pot naște din utilizarea unor înscrisuri care contravin legii române și/ sau bunelor moravuri și a traducerilor aferente; ar da un status mai bun traducătorului și interpretului judiciar, fiindcă instituția notariatului are prestigiu, prestanță și maximă credibilitate, toată lumea ar avea mai mare încredere să dea actele la tradus la notariat decât oriunde altundeva; și totodată ar contribui la rentabilizarea și eficientizarea activității, eradicând și dumpingul, evaziunea fiscală și exploatarea omului de către om.

Tocmai de aceea, pentru prevenirea și combaterea practicilor incorecte, a încheierilor în alb, a ștampilelor multiple, a ștampilelor cu stema țării folosite abuziv de SRLurile de traduceri cu intenția vădită și uneori chiar declarată de a înșela clienții, pentru prevenirea și combaterea dumpingului, a evaziunii fiscale, a publicității înșelătoare, pentru prevenirea și combaterea exploatării traducătorilor autorizați și a privării lor de drepturile bănești care li se cuvin conform legii, solicităm următoarele modificări și completări ale legislației notariale, pe care de altfel noi le-am mai solicitat și în trecut, însă nu s-au făcut:

1. Obligarea notarilor publici de a îndeplini în cadrul biroului notarial procedura notarială dată prin lege în competența lor exclusivă cf. 12 lit. j din Legea 36/1995 republicată și de a folosi în acest scop, pe limbile pe care notarii nu sunt ei înșiși autorizați ca traducători de către Ministerul Justiției, exclusiv traducători autorizați de Ministerul Justiției, fie prin angajare cu contract individual de muncă sau contract de muncă la domiciliu, fie în regim de colaborare în baza unui contract civil de prestări servicii;
2. Obligarea notariatelor de a afișa un model de firmă unic pe țară stabilit de UNNPR care să cuprindă obligatoriu și mențiunea "traduceri legalizate", spre informarea

corectă a întregului popor că singura entitate legalmente competentă pentru întocmirea acestor traduceri este notariatul;

3. Obligarea părții care are de tradus înscrisuri, printr-o prevedere legală, de a-și duce actele la tradus exclusiv la birouri individuale notariale sau la societăți profesionale notariale;
4. Obligarea părții de a solicita îndeplinirea procedurii notariale de la art. 12 lit. j printr-o cerere scrisă adresată notarului public instrumentator și nu traducătorului autorizat sau unei societăți comerciale neautorizate;
5. Obligarea părții de a achita onorariul pentru această procedură notarială la notariatul instrumentator care o îndeplinește și care este normal să o și taxeze, nu la traducătorul autorizat și nici la firmele neautorizate care nu au niciun drept dat de lege să îndeplinească o procedură notarială și prin urmare nu ar trebui nici să o taxeze;
6. Obligarea traducătorului autorizat de a se prezenta personal în fața notarului public pentru legalizarea semnăturii sale și abrogarea procedurii de legalizare a semnăturii traducătorului autorizat în baza specimenului de semnătură depus;
7. În cazul în care se consideră necesară procedura excepțională a legalizării semnăturii traducătorului după specimenul de semnătură depus, solicităm respectuos reglementarea utilizării excepției prin enumerarea exhaustivă a tuturor cazurilor în care este permisă această excepție.
8. Obligarea autorităților române să accepte numai traduceri legalizate de pe înscrisuri, care emană de la notariat;

În caz contrar, ne rezervăm dreptul de a continua lupta împotriva tolerării birourilor de traduceri care efectuează/ intermediază ilegal traduceri de înscrisuri, folosind în acest scop în mod ilegal traducători autorizați, împotriva exploatării noastre de către aceste firme private din afara sistemului de justiție și împotriva privării profesiei noastre de drepturile bănești care ni se cuvin conform legii.

Vom înțelege să ne plângem de abuz și de discriminare la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, arătând că profesia traducătorilor și interpreților autorizați este victimă a discriminării, deoarece, deși este profesie reglementată cf. Legii 200/2004, nu se dorește reglementarea ei în toate aspectele ei printr-o lege complexă și bună cum e Legea 36/1995 republicată.

De asemenea, ne vom plânga Comisarului european pentru justiție, protecția consumatorilor și egalitate de gen **Věra Jourová**, arătând că România, care este sub MCV, nu este un stat de drept, deoarece chiar în sistemul de justiție există legi în vigoare care sunt încălcate, cum ar fi art. 12 lit. j din Legea 36/1995 republicată corob. cu art. 1 alin. 3 din Legea 178/1997 cu modificări și completări, iar autoritățile competente tolerează încălcarea legii în folosul firmelor private și în detrimentul sistemului de justiție.

De asemenea, vom arăta că suntem discriminați raportat la alți traducători judiciari din țări UE, nouă fiindu-ne stabilite tarife mult mai mici decât acestora, deși România este și ea stat membru UE și este obligată să asigure o cât mai bună calitate a prestațiilor de traduceri în justiție.

În încheiere, vă asigurăm de cele mai bune intenții și tocmai de aceea, pentru orice problemă legată de profesia noastră, nu ezitați să ne contactați. Suntem foarte bucuroși și dornici să ne implicăm și să fim de ajutor.

Asigurându-vă de cele mai bune intenții, cu deosebită stimă,
pentru CONDUCEREA U.N.T.A.R.,

Ovidiu Martin Jurj

vicepreședinte U.N.T.A.R.

traducător autorizat nr. 2808 germană-engleză

str. Nicolae Iorga nr. 28, bloc MD6B sc. A et. 6 ap. 21, RO-900612 Constanța

tel. 0341-402 384

mobil: 0721-244 654

www.traduceri-notariale.ro

office@traduceri-notariale.ro

ovidiu-martin.jurj@yandex.com